

Rolnummer 6809
Arrest nr. 55/2018 van 26 april 2018

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de wet van 25 juni 2017 tot hervorming van regelingen inzake transgenders wat de vermelding van een aanpassing van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand en de gevolgen hiervan betreft, ingesteld door Luc Lamine en Alphonsius Mariën.

Het Grondwettelijk Hof, beperkte kamer,

samengesteld uit emeritus voorzitter E. De Groot, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, en de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en P. Nihoul, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 5 januari 2018 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 8 januari 2018, is beroep tot vernietiging ingesteld van de wet van 25 juni 2017 tot hervorming van regelingen inzake transgenders wat de vermelding van een aanpassing van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand en de gevolgen hiervan betreft (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 10 juli 2017) door Luc Lamine en Alphonsius Mariën.

Op 16 januari 2018 hebben de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en P. Nihoul, met toepassing van artikel 71, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, de voorzitter ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof, zitting houdende in beperkte kamer, voor te stellen een arrest te wijzen waarin wordt vastgesteld dat het beroep klaarblijkelijk niet ontvankelijk is.

De verzoekende partijen hebben een memorie met verantwoording ingediend.

De bepalingen van voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. In rechte

- A -

A.1.1. L. Lamine en A. Mariën vorderen de vernietiging van de wet van 25 juni 2017 tot hervorming van regelingen inzake transgenders wat de vermelding van een aanpassing van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand en de gevolgen hiervan betreft.

A.1.2. De verzoekende partijen menen te beschikken over een persoonlijk, actueel en rechtstreeks belang bij het beroep. Gelet op hun strafrechtelijke veroordelingen in het verleden, zouden zij een verhoogd risico lopen te worden onderworpen aan een naaktfouillering. In zoverre die fouillering zou worden uitgevoerd door « een politieambtenaar die wettelijk een man is maar biologisch alle kenmerken heeft van een vrouw », zouden zij worden onderworpen aan een « vernederende behandeling ».

De bestreden wet zou aldus rechtstreeks raken aan een dermate essentieel aspect van de democratische rechtsstaat, namelijk het recht om niet te worden onderworpen aan een vernederende behandeling in de zin van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, dat de vrijwaring ervan alle burgers aanbelangt.

Voorts beroepen de verzoekende partijen zich op een moreel belang. Zij voeren aan dat de bestreden wet de dienstplicht *de facto* zou uithollen en aldus « de militaire dienstplicht op een onkiese wijze behandelt als een onbeduidend iets waar niet de minste aandacht moet aan geschonken worden ». Bijgevolg zouden de verzoekende partijen, die als dienstplichtigen hun legerdienst hebben vervuld, evenals alle andere gewezen dienstplichtigen « zich moreel gekrenkt mogen voelen » door de bestreden wet.

Tot slot beroepen de verzoekende partijen zich op de *habeas corpus*. Zij voeren aan dat de bestreden wet het toepassingsgebied van artikel 409, § 1, van het Strafwetboek uitbreidt, dat « de verminking van de genitaliën van een persoon van het vrouwelijk geslacht » bestraft. In zoverre de bestreden wet aldus « in een vrijheidsberovende straf voorziet in gevallen waar dat tevoren niet mogelijk was of tenminste niet met een straf van die omvang », raakt zij volgens de verzoekende partijen aan een dermate essentieel aspect van de vrijheid van de burger dat zij niet slechts die personen aanbelangt die het voorwerp uitmaken of hebben uitgemaakt van een strafrechtelijke procedure.

A.2. In hun conclusies, opgesteld met toepassing van artikel 71 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, hebben de rechters-verslaggevers geoordeeld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof, zitting houdende in beperkte kamer, voor te stellen een arrest te wijzen waarbij wordt vastgesteld dat het beroep tot vernietiging klaarblijkelijk onontvankelijk is bij gebrek aan het rechtens vereiste belang.

A.3. In hun memorie met verantwoording wijzen de verzoekende partijen op het belang van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, dat één van de meest fundamentele waarden van een democratische samenleving verankert en een absoluut recht waarborgt. Zij benadrukken dat de positieve verplichting om schendingen van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens te voorkomen, in het bijzonder geldt wanneer die schendingen « bijzonder kwetsbare personen » kunnen treffen, zoals geesteszieke gevangenen of gevangenen met leukemie.

Voorts verwijzen de verzoekende partijen in hun memorie van verantwoording, voor het eerst, naar bepalingen van het recht van de Europese Unie die het verbod van foltering en van onmenselijke of ontorende behandelingen of bestraffingen zouden verankeren, inzonderheid artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en de artikelen 1, 4, 7, 19, 51, 52 en 54 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Zij verzoeken het Hof verschillende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen omtrent de uitlegging van die bepalingen.

- B -

B.1. De verzoekende partijen vorderen de vernietiging van de wet van 25 juni 2017 tot hervorming van regelingen inzake transgenders wat de vermelding van een aanpassing van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand en de gevolgen hiervan betreft.

In de parlementaire voorbereiding wordt die wet als volgt samengevat :

« Dit wetsontwerp beoogt de wet van 10 mei 2007 betreffende de transseksualiteit in overeenstemming te brengen met de internationale mensenrechtenverplichtingen. In eerste instantie worden alle medische criteria om een officiële wijziging van de registratie van het geslacht te verkrijgen geschrapt. De nieuwe procedure voorziet in een soepele aangifte van de overtuiging dat het geslacht vermeld in de akte van geboorte niet overeenstemt met de innerlijk beleefde genderidentiteit. Die verklaring moet bevestigd worden na geïnformeerd te zijn over de gevolgen ervan. Tegelijk worden een aantal mechanismen ingeschreven die fraude en lichtzinnige wijzigingen moeten voorkomen.

Voorts wordt de procedure voor een voornaamswijziging om deze reden vereenvoudigd en worden de afstammingsregels die van toepassing zijn na een wijziging van de registratie van het geslacht verduidelijkt.

Ten slotte wordt rekening gehouden met de bescherming van het privéleven van de betrokkene door de afgifte van afschriften en uittreksels uit akten van de burgerlijke stand waarop de aanpassing van de registratie van het geslacht zichtbaar is, sterk te beperken » (*Parl. St.*, Kamer, 2016-2017, DOC 54-2403/001, p. 3).

B.2. De Grondwet en de bijzondere wet op het Grondwettelijk Hof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt; bijgevolg is de *actio popularis* niet toelaatbaar.

B.3.1. De verzoekende partijen menen te beschikken over een persoonlijk, actueel en rechtstreeks belang bij het beroep. Zij voeren aan dat zij, gelet op hun strafrechtelijke veroordelingen in het verleden, een verhoogd risico lopen te worden onderworpen aan een naaktfouillering. In zoverre die fouillering zou worden uitgevoerd door een persoon die op grond van de bestreden wet de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand heeft laten wijzigen, zouden zij worden onderworpen aan een « vernederende behandeling ». Bovendien zou de bestreden wet aldus rechtstreeks raken aan een dermate essentieel aspect van de democratische rechtsstaat, namelijk het recht om niet te worden onderworpen aan een vernederende behandeling in de zin van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, dat de vrijwaring ervan alle burgers aanbelangt.

Voorts beroepen de verzoekende partijen zich op een moreel belang. Zij voeren aan dat de bestreden wet de dienstplicht *de facto* zou uithollen. Bijgevolg zouden de verzoekende partijen, die als dienstplichtigen hun legerdienst hebben vervuld, evenals alle andere gewezen dienstplichtigen « zich moreel gekrenkt mogen voelen » door de bestreden wet.

B.3.2. Die door de verzoekende partijen aangevoerde elementen volstaan niet ter verantwoording van het vereiste belang om de vernietiging te vorderen van de bestreden wet.

Het feit dat de verzoekende partijen de bestreden wet afkeuren op grond van een eigen appreciatie of op grond van de gevoelens die deze wet bij hen oproept, kan niet worden aangehouden ter verantwoording van het vereiste belang.

De door hen aangevoerde mogelijkheid dat zij zouden worden onderworpen aan een naaktfouillering en dat die naaktfouillering zou worden uitgevoerd door een persoon die op grond van de bestreden wet de registratie van het geslacht heeft laten aanpassen in de akten

van de burgerlijke stand, is te hypothetisch om te doen blijken van het rechtens vereiste belang bij een beroep tot vernietiging voor het Hof.

Voor het overige maken de verzoekende partijen noch in hun verzoekschrift, noch in hun memorie met verantwoording aannemelijk dat de bestreden wet afbreuk dreigt te doen aan een aspect van de democratische rechtsstaat dat dermate essentieel is dat de vrijwaring ervan alle burgers aanbelangt.

B.4.1. Tot slot beroepen de verzoekende partijen zich op de *habeas corpus*. Zij voeren aan dat de bestreden wet het toepassingsgebied van artikel 409, § 1, van het Strafwetboek uitbreidt, dat « de verminking van de genitaliën van een persoon van het vrouwelijk geslacht » bestraft. In zoverre de bestreden wet aldus « in een vrijheidsberovende straf voorziet in gevallen waar dat tevoren niet mogelijk was of tenminste niet met een straf van die omvang », raakt zij volgens de verzoekende partijen aan een dermate essentieel aspect van de vrijheid van de burger dat zij niet slechts die personen aanbelangt die het voorwerp uitmaken of hebben uitgemaakt van een strafrechtelijke procedure.

B.4.2. De bestreden wet strekt er geenszins toe een nieuwe strafbaarstelling of straf in te voeren. Daargelaten de vraag of die wet enige invloed heeft op de toepassing van welbepaalde strafbepalingen, is het bezwaar van de verzoekende partijen niet gericht tegen de bestreden wet, doch wel tegen de toepassing die in voorkomend geval van die strafbepalingen zou worden gemaakt.

B.5.1. In hun memorie met verantwoording voeren de verzoekende partijen, voor het eerst, een schending aan van bepalingen van het recht van de Europese Unie, die het verbod van foltering en van onmenselijke of ontierende behandelingen of bestraffingen zouden verankeren. Zij verzoeken het Hof prejudiciële vragen over de uitlegging van die bepalingen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen.

B.5.2. Het staat niet aan de verzoekende partijen in hun memorie met verantwoording de middelen van het beroep zoals door henzelf omschreven in het verzoekschrift, te wijzigen. Een bezwaar dat in een memorie met verantwoording wordt aangebracht maar dat verschilt van datgene dat in het verzoekschrift is geformuleerd, is dan ook een nieuw middel en is onontvankelijk.

Er dient bijgevolg niet te worden ingegaan op de vraag van de verzoekende partijen om aan het Hof van Justitie van de Europese Unie prejudiciële vragen te stellen.

B.6. Het beroep tot vernietiging is klaarblijkelijk niet ontvankelijk wegens ontstentenis van het vereiste belang.

Om die redenen,

het Hof, beperkte kamer,

met eenparigheid van stemmen uitspraak doende,

verwerpt het beroep tot vernietiging.

Aldus gewezen in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 26 april 2018.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

E. De Groot